

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 13. marts 2007
Kontor: Sundhedspolitisk kt.
J.nr.: 2007-12180-59
Sagsbeh.: TK
Fil-navn: Dokument 3

**Besvarelse af spørgsmål nr. 270 (Alm. del), som Folke-
tingets Sundhedsudvalg har stillet til indenrigs- og
sundhedsministeren den 5. februar 2007**

Spørgsmål 270:

"Ministeren bedes tilsende udvalget en oversigt over de europæiske landes organdonationer, og hvilke regelsæt der gælder for donation af organer i de enkelte lande."

Svar:

Jeg har anmodet Sundhedsstyrelsen om bidrag til brug for besvarelse af spørgsmålet.

Sundhedsstyrelsen har i den anledning oplyst, at en oversigt over de europæiske landes organdonationer mest entydigt kan besvares med en oversigt over de enkelte landes donorrater forstået som antallet af organdonorer pr mio. indbyggere i det pågældende land. Dette mål for organdonationer benyttes af Europarådet, jf. tidsskriftet: "Newsletter Transplant" som udgives i Spanien. Den seneste udgave af dette tidsskrift, som udgives en gang om året, er fra september 2006, hvor der gennemgås donortal for 2005 for Europa samt for andre verdensdele.

Donorraterne for de europæiske lande fremgår af nedenstående tabel.

Danmark er med en donorrate på 11,6 pr. mio. indbyggere placeret i den laveste halvdel – som det ses lidt under lande som Sverige, Holland, England, Tyskland og Schweiz, og lidt over lande som Kroatien, Slovenien og Grækenland. De fire lande med højeste donorrater i Europa er Spanien, Estland, Østrig og Belgien, og de fire lande med laveste donorrater er Bulgarien, Tyrkiet, Rumænien og Israel.

Nedenstående tabel indeholder endvidere oplysninger om, hvorvidt de enkelte lande har et regelsæt vedr. donation, hvor man har formodet samtykke eller informeret samtykke. Det antages, at der er dette regelsæt spørgsmålet sigter til.

Endelig indeholder tabellen en oversigt over om, og i givet fald hvordan, man har etableret et evt. donorregister i de enkelte lande – dvs. om man aktivt melder sig til eller fra registret, eller om der er tale om en kombination.

Tablet over europæiske landes donorrater og donorreglesæt.

Land	Donorrate	Formodet samtykke	Informeret samtykke	Type donor-register
Østrig	24,8	formodet		nej-register
Belgien	23,8	formodet		kombineret
Bulgarien	0,8	formodet		kombineret
Kroatien	10,0	formodet		nej-register
Tjekkiet	20,3	formodet		
Danmark	11,6		informeret	kombineret
Estland	26,9	formodet		
Finland	16,2	formodet		
Frankrig	22,2	formodet		nej-register
Tyskland	14,8		informeret	intet register
Grækenland	8,1	formodet		
Ungarn	18,0	formodet		nej-register
Irland	17,6		informeret	
Israel	0,4	formodet		ja-register
Italien	21,0		(informeret)	kombineret
Letland	20,0	formodet		kombineret
Norge	16,5	formodet		intet register
Polen	14,5	formodet		nej-register
Portugal	19,0	formodet		nej-register
Rumænien	0,5		informeret	kombineret
Slovakiet	12,1	formodet		nej-register
Slovenien	10,5	formodet		
Spanien	35,1	formodet		intet register
Sverige	14,2	formodet	(informeret)	kombineret
Schweiz	12,1	(formodet)	informeret	
Tyrkiet	2,2			
Holland	14,6		informeret	kombineret
England	12,8		informeret	ja-register

Sundhedsstyrelsen har vedrørende sammenligneligheden af oplysningerne oplyst følgende:

- Donorraten udtrykker antallet af donorer i forhold til landets samlede befolkningstal. Antallet af donorer bliver opgjort forskelligt i de enkelte lande. Levende donorer medregnes ikke i opgørelserne, mens donorer som er hjertedøde men ikke hjernedøde medregnes (såkaldte Non-Heart-Beating Donors, NHBD). Nogle lande medregner fundne donorer – uanset om der bliver tale om donationer eller ej, mens andre lande først medregner en donor, når der er tale om mindst et doneret organ. Derimod indgår der ikke i donorraten noget om anvendelsesgraden – fx hvor mange organer, der bliver transplanteret, kvaliteten af organerne - fx overlevelse hos modtagerne, mv.

- Der bliver ved brug af donorraten som mål, ikke taget hensyn til forskelle i geografi, demografi eller i de europæiske landes dødelighedsforskelle – fx aldersforskelle i befolkningerne, antallet af dødsfald på grund af trafikulykker eller på grund af apopleksi mv. Der kan desuden ses regionale forskelle i donorrater, fx i Italien og i Tyskland.
- Oversigten ovenfor vedr. reglerne i de enkelte lande, skal tages med et vist forbehold, idet der ikke eksisterer en aktuel og samlet aktuel oversigt herover. Desuden omfatter reglerne noget forskelligt i de forskellige lande (jf nedenfor), og der er sjældent tale om et rent formodet eller rent informeret samtykke. Oversigten er fremkommet ved gennemgang af diverse undersøgelser og rapporter fra de seneste år, hvilket kan betyde, at enkelte af landene kan have ændret på definitionerne eller regelsættene.
- Der er store forskelle imellem de europæiske lande på, hvordan de vedtagne love og regler bliver praktiseret og efterlevet. Der findes ikke at være en entydig sammenhæng imellem donorrater og lovgivning vedr. samtykke. Lande med formodet samtykke (hvor man er donor, med mindre man siger nej) har ikke alle høje donorrater, og alle med høje donorrater har ikke formodet samtykke. Formodet samtykke bliver defineret og anvendt forskelligt – også blandt de lande der ligger tæt på hinanden i donorrater. Fx har nogle lande lagt megen vægt på, at selv om der er formodet samtykke, så kan de pårørende nedlægge veto – eller de pårørende skal tage stilling, hvis den afdøde ikke selv har taget stilling (fx Spanien), og i andre lande høres pårørende ikke – heller ikke i tilfælde af manglende tilkendegivelse fra den afdøde (fx Østrig). Der findes også udgaver af ”formodet samtykke”, hvor borgerne ved en given alder efter loven skal tage stilling til organdonation.
- Forskelle i økonomiske incitamenter. I fx Spanien eksisterer der en delvis økonomisk tilskyndelse til sygehusene om at præstere organdonorer – i modsætning til i Danmark, hvor alene omkostningsdækning kan medføre økonomiske midler til donorsygehuse.

Sundhedsstyrelsen har endvidere oplyst, at ved evt. afvejning af fordele og ulemper ved forskellig lovgivning, vil der være stor forskel på at indføre et system, hvor der ikke findes noget system i forvejen, og så at indføre et system på bekostning af et andet system. Efter nogle undersøgelser synes der at være tale om en del turbulens og forvirring ved at ændre et system til et andet – og derved evt. manglende effekt af ændringerne – i modsætning til en situation, hvor man skal indføre et nyt system.

Sundhedsstyrelsen har oplyst, at der sammenfattende således er meget store forskelle på både donorraterne i de europæiske lande og i lovgivningerne angående organdonation, så det alt i alt er særdeles vanskeligt at

sige noget om årsagssammenhænge imellem regler og antal donationer. Selv blandt lande med høje donationsrater erkendes det, at lovgivning og regelsætning ikke kan forklare forskellene på donorraterne. Fx kan lederen for det spanske the National Transplant organisation, Dr. Rafael Matesanz, citeres for at: "Læren fra Spanien er, at organiseringen af donorspørgsmålet er afgørende for at få flere donerede organer – og ikke om systemet er informeret eller formodet samtykke".

Idet jeg kan henholde mig til Sundhedsstyrelsens oplysninger bemærkes samtidigt, at der netop er et arbejde i gang med henblik på at forbedre organiseringen af organdonation som opfølgning på finansloven for 2007.